

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Policy Paper 5/2008

Irán v Iráku:

Íránský vliv v Iráku a možnost zapojení EU

—

Listopad 2008

Irán v Iráku: Íránský vliv v Iráku a možnost zapojení EU

—

Nad'a Aliová
Jan Kužvart

Executive summary and recommendations

This document deals with Iranian influence in Iraq. It examines Iranian interests, means used by Iran to achieve them, and proposes European reaction to Iranian activity in Iraq.

- Relations between Iraq and Iran are still affected by bloody Iran-Iraq war. Nevertheless, after the fall of Saddam Hussein both nations relatively quickly re-established diplomatic relations and began to cooperate.
- Despite increased role of religion and ideology in its policy, Iran's political elite is capable of pragmatic and realistic politics with its foreign adversaries.
- Iranian interests in Iraq are political, economic, and religious. However, the most important Iranian interest is security. Iranian fear from Iraq as a re-emerging military threat is motivation for Iranian strategy of managed chaos which aims to destabilise Iraq and lower its power potential.
- Nonetheless, Iranian military influence in Iraq is diminishing due to improving security situation. Iranian interest of good relations with shiite-led government is increasingly under pressure because of Iranian support of Iraqi insurgency.
- Iran is facing serious setback in continuing of its strategy of managed chaos. This creates situation when none of the players can win. The USA cannot be defeated by force and Iran cannot be deprived of its political, economic and religious interests in Iraq. Then an informal agreement between U.S. and Iranian government about Iraq seems to be a solution. But changes in the U.S. and Iranian policy are necessary.

Recommendations for the European Union

Cooperate with the International Community:

- on support of the development of civil society and democracy in Iran;
- on pressing the U.S. government to negotiate with other sides of the Iraqi conflict (Iran, Syria, Saudi Arabia).

Mediate negotiation between the Governments of Iraq and Iran:

- about final demarcation of border in the area of Shatt al-Arab and a peace treaty to formally end Iran-Iraq war;
- about enhancing control of common borders including exchange of information about movement of people and goods.

Negotiate with the Iranian government:

- about common interests - e.g. fight against Taliban (partial exchange of information) and economic cooperation on the postconflict reconstruction of Afghanistan.

Support Iraqi government:

- e.g. in improving control of border with Iran.

Obsah

Úvod	4
Nástin současných irácko-iránských vztahů	5
Íránská pozice vůči invazi USA do Iráku v roce 2003	6
Íránské zájmy v Iráku	7
Způsob prosazování íránských zájmů	8
Strategie řízeného chaosu	9
Častá kolize íránských zájmů	9
Nepřeceňujme Írán	10
V jakém rámci reagovat na íránský vliv v Iráku	11
Reakce na íránský vliv v Iráku musí být komplexní a vyvážená	11
Řešením je vymezení mocenských sfér a vlivu v Iráku mezi USA a Íránem	11
Dosažení funkční dohody je možné jen po změně íránského režimu	12
Jaká opatření nepodnikat	13
Ropný aspekt íránského vlivu v Iráku	14
Doporučení pro EU ohledně íránského vlivu v Iráku	15
Závěr	16
Přílohy	17
Íránský vývoz v roce 2006	17
Vývoz irácké ropy dle destinace	17
Íránská produkce a spotřeba ropy 1976-2006	18
Vývoz íránské ropy dle destinace (2006)	18
Počty zabitých civilistů v Iráku (leden 2006 – květen 2008)	19
Počty zabitých příslušníků iráckých bezpečnostních sil a americké armády v Iráku (leden 2006 – květen 2008)	20
Průměrný denní počet útoků v iráckých provinciích (23. 2. 2008 – 31. 5. 2008)	21
Bezpečnostní incidenty v Iráku (3. 1. 2004 – 31. 5. 2008)	22
Mapa Iráku	23
Nejdůležitější použité informační zdroje	24
O autorech	29
Nadža Aliová	29
Jan Kužvart	29

Úvod

Mezinárodní vliv Íránské islámské republiky v posledních letech roste. Významným impulsem pro to byla „válka proti terorismu“, která Irán zbavila dvou potencionálních zdrojů ohrožení: režimu Talibanu v Afghánistánu a diktatury Saddáma Husajna v Iráku.

Irán aspirující na postavení regionálního hegemona se však musí potýkat s řadou problémů, které mu dosažení tohoto cíle komplikují. Irán nemá příliš dobré vztahy s většinou okolních arabských států. Nebezpečí ze strany afghánského Talibanu a režimu Saddáma Husajna bylo nahrazeno rozšířenou americkou vojenskou přítomností v oblasti. Sousední Pákistán je jadernou velmocí, která se navíc stala důležitým spojencem USA v boji proti terorismu. Na území států Perského zálivu jsou americké vojenské základny a Turecko, se kterým Irán sdílí zájem na zabránění vzniku nezávislého Kurdistanu, je členem NATO a taktéž spojencem USA. Irán má proto mnoho důvodů trpět pocitem „geopolitické klaustrofobie“.¹

Íránský režim rovněž čelí významným ekonomickým a sociálním výzvám a stále rostoucí nespokojenosti obyvatel mimo jiné i s postavou prezidenta Ahmadínežáda, který svými ostrými výroky poškozuje íránskou image na mezinárodní scéně.

Příležitost, jak rozšířit svůj vliv v oblasti Blízkého východu, se Íránu naskytla zejména v podobě amerického tažení do Iráku. Neschopnost koaličních sil v Iráku nahradit po invazi svržený režim stabilními politickými strukturami a zabránit chaosu otevřela Íránu širokou škálu možností, jak ovlivňovat vývoj na území svého západního souseda. I přes obrovské zapojení USA do iráckého konfliktu je to podle francouzského ministra zahraničních věcí Bernarda Kouchnera právě Irán, který má v Iráku v současnosti největší vliv.² Úspěch Íránu v Iráku navíc přišel ve chvíli, kdy mezinárodní společenství čelilo íránské výzvě respektovat jeho jaderný program.³

Tato analýza se snaží objasnit íránské zájmy v Iráku a prostředky, které Irán používá k jejich realizaci. Dále se zaměřuje na vzájemnou protikladnost íránských zájmů, přičemž interpretuje dopad tohoto faktoru na další íránské zapojení v Iráku. Neschopnost Íránu úspěšně realizovat některé ze svých zájmů vytváří výhodnou situaci pro reakci na íránský vliv v Iráku. Tato reakce by však neměla a ani nemůže znamenat úplné vyřazení Íránu z iráckého dění, neboť Irán zaujímá v Iráku klíčovou roli a pro iráckou poválečnou rekonstrukci a budoucnost je účast Íránu nezastupitelná. Možná podoba řešení íránskému vlivu je nastíněna v závěrečných částech analýzy.

¹ Kemp, Geoffrey (2005): *Iran and Iraq: The Shia Connection, Soft Power, and the Nuclear Factor*. United States Institute of Peace, Special Report 156, November 2005, s. 4. <www.usip.org/pubs/specialreports/sr156.pdf>.

² viz: Therme, Clément (2007): *Declarations de Kouchner sur l'Iran: «L'Iran, première puissance étrangère en Irak»*. Le Nouvel Observateur, 5 octobre 2007.

³ Kemp, Geoffrey (2005): *Iran and Iraq: The Shia Connection, Soft Power, and the Nuclear Factor*. United States Institute of Peace, Special Report 156, November 2005, s. 2. <www.usip.org/pubs/specialreports/sr156.pdf>.

Nástin současných irácko-iránských vztahů

Ačkoliv jsou oba státy etnicky a jazykově odlišné, spojuje je pouto šíitského islámu, který v obou zemích převažuje. Vazby mezi oběma náboženskými komunitami jsou i přes léta napjatých irácko-iránských vztahů velmi silné. Na území Iráku leží některá ze svatých míst šíitů, která do země přivádí tisíce poutníků z Íránu, a svatá města jako Nadžaf a Karbalá byla a jsou místem výuky šíitských kleriků, z nichž mnozí působí v Íránu.

Vzájemné vztahy mezi těmito dvěma zeměmi byly na dlouhá léta poznamenány krvavým konfliktem z let 1980-1988. Předcházela mu úspěch „islámské revoluce“ v Íránu v roce 1979 a ustavení teokratického režimu pod vedením ajatolláha Chomejního. Výzvy Teheránu určené iráckým šíitům, aby následovaly příkladu iránské revoluce a svrhli světskou diktaturu Saddáma Husajna spolu s hraničními spory mezi těmito zeměmi a vojenským oslabením Íránu, vedly k útoku iráckých ozbrojených sil proti Íránu. V roce 1982 se iránské armádě podařilo zatlačit irácké síly zpět do Iráku a za této situace mohl Írán deklarovat vítězství. Namísto toho se však rozhodl přenést boje na irácké území. Chomejní předpokládal, že iráckí šíité povstanou proti Saddámu Husajnovi a podpoří iránskou invazi. Tehdy se však ukázalo, že národní identifikace je silnější než náboženské pouto.⁴

Válka dostala v této fázi širší regionální rozměr. Irák získal podporu všech arabských zemí vyjma Sýrie a Jemenu. Na pomoci Iráku se významnou měrou podílely i velmoci jako Sovětský svaz, Francie a zejména Spojené státy. Po sérii iráckých vítězství a námořních střetech s americkými ozbrojenými silami byl nakonec Írán donucen přistoupit na výzvu Rezoluce č. 598 Rady bezpečnosti OSN o zastavení bojů, a to více méně za podmínek stanovených Irákem.

Prohraná válka, mezinárodní izolace a velký počet obětí, z nichž významnou část měly na svědomí irácké chemické zbraně, znamenaly pro Írán trauma, které do značné míry ovlivnilo jeho chování v dalších letech.

Invaze koaličních sil do Iráku a následné svržení režimu Saddáma Husajna otevřely prostor k nápravě iránsko-iráckých vztahů. Írán si v žádném případě nepřeje obnovení vzájemného nepřátelství ani mocenský vzrůst svého bývalého rivala. Proto v současné zahraniční politice Íránu vůči sousednímu Iráku převládá pragmatismus vyjadřovaný snahou „usměrnit“ iráckou krizi co nejvíce ve svůj prospěch.

Írán poskytl během vlády Saddáma Husajna útočiště mnoha jeho odpůrcům. V roce 1982 vznikla v iránském exilu strana SCIRI (nyní ISCI)⁵, jejíž ozbrojené křídlo Brigáda Badr se účastnilo iránsko-irácké války na straně Íránu. Také strana Da'wa, jíž vede irácký premiér Núrí al-Málíkí, má velmi úzké vazby na Írán. SCIRI i Da'wa původně obhájovaly podobu

⁴ Iráckí šíité tehdy nepovstali proti Saddámovi Husajnovi a iránské Arabové z provincie Chúzestán raději uprchli, než by se nechali „osvobodit“ armádou Saddáma Husajna.

⁵ *Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq*. Tato strana se v roce 2007 přejmenovala na *Islamic Supreme Council of Iraq* (ISCI, někdy také psáno SIIC).

iránského teokratického režimu a jejich proklamovaným cílem bylo ustanovení vlády podle iránského vzoru v Iráku. Po svržení režimu Saddáma Husajna však obě strany svůj postoj změnilly a od vlády duchovních se přiklonily k méně významné avšak stále důležité roli náboženství ve vládě.⁶ Zejména Da'wa platí v současné době za umírněnější šíitskou stranu. Irán si teď díky podpoře iráckých opozičních sil udržuje velmi dobré vztahy se současným politickým vedením. Jeho nejbližším spojencem je strana ISCI, která ve volbách v roce 2005 zvítězila a stala se tak dominující silou šíitského bloku Sjednocené irácké aliance, která dohromady obsadila 128 míst z 275 členného parlamentu.

Íránská pozice vůči invazi USA do Iráku v roce 2003

K americké invazi do Iráku zaujal iránský režim oficiálně ostře odmítavý postoj, když ji odsoudil jako projev nekoloniálních ambicí Spojených států a podpory sionistického režimu v Izraeli. Přesto část iránské politické elity potichu uvítala snahu Washingtonu odstranit režim Saddáma Husajna.

Teherán znepokojil především způsob, jakým došlo k prosazení válečného tažení proti Iráku než válka samotná. „Žádný stát nevíta Saddámův odchod raději než Irán, avšak ne za cenu změny režimu zvenčí. To je důvod, proč se Irán staví proti [této] válce. Každý chtěl, aby Saddám odešel, ale my nejsme šťastni, že se stalo něco nezákonného. Irán by pravděpodobně souhlasil s válkou, pokud by byla provedena spolu s evropskými spojenci a obdržela požehnání od OSN.“ řekl nevládní organizaci International Crisis Group vysoce postavený činitel iránského ministerstva zahraničí.⁷

Íránská islámská republika je i přes velkou roli ideologie ve své politice schopna jednat pragmaticky a spolupracovat i s ideologicky zcela odlišným partnerem. To už prokázala spojenectvím s Arménií, které bylo obnoveno po pádu SSSR, nicméně jeho kořeny sahají až do starověku. Spolupráce obou zemí je založena na konvergenci mocenských, ekonomických a obchodních zájmů stejně jako na kulturním poutu a etnické spřízněnosti iránských Arménů s jejich nezávislými sousedy.⁸ Daleko zásadnějším důkazem schopnosti Íránu spolupracovat však byla invaze USA do Afghánistánu v roce 2001.

⁶ Kemp, Geoffrey (2005): *Iran and Iraq: Shia Connection, Soft Power, and the Nuclear Factor*. United States Institute for Peace, Special Report 156, November 2005, s. 8. <www.usip.org/pubs/specialreports/sr156.pdf>.

⁷ viz: *Iran in Iraq: How Much Influence?* ICG Middle East Report N°38, 21 March 2005, s. 9. <www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east__north_africa/iraq_iran_gulf/38_iran_in_iraq_how_much_influence.pdf>.

⁸ více o iránsko-arménském spojenectví viz: Therme, Clément: *L'alliance irano-arménienne*. Journal of International & Strategic Studies No. 1 du Centre Européen de Recherches Internationales & Stratégiques (CERIS), 8 avril 2008. <www.ifri.org/files/Moyen_Orient/alliance_irano_armenienne_therme.pdf>.

V srpnu 1998 bylo v Mazar-e Šarífu zabito afghánskými ozbrojenci 9 íránských diplomatů a na afghánsko-íránské hranici docházelo pravidelně k násilnostem. Írán se však nejvíce obával možnosti, že by se mohl „*talibanizovat*“ sousední Pákistán, pokud by se zde chopili moci sympatizanti tohoto hnutí. Pro Írán by to znamenalo bezprostřední hrozbu na hranicích představovanou extrémistickým sunnitským režimem disponujícím jadernými zbraněmi.⁹

Írán se tehdy rozhodl podpořit v Afghánistánu Severní alianci a během americké kampaně například poskytoval informace o pohybu příslušníků al-Qá'idy. Důležitou roli sehrál také během poválečného jednání na konferenci v Bonnu v prosinci 2001, kde byla ustavena prozatímní afghánská vláda v čele s Hámidem Karzajím. Přesto nezabránil tomu, aby ho americký prezident George W. Bush ve svém projevu *O stavu Unie* v lednu 2002 zařadil do „*Osy zla*“ po boku Iráku a Severní Korey. Rozhořčení nad touto skutečností i pocit, že jeho aktivní participace na americkém tažení nepřinesla Íránu žádná pozitiva, byly jedním z důvodů íránského odmítnutí aktivní účasti na operaci „*Írácká svoboda*“. V Íránu rovněž panovala obava, že by se jako součást „*Osy zla*“ mohl stát budoucím terčem amerického vojenského útoku. Odmítavé stanovisko Íránu však nebylo slepé a samoúčelné, což se projevilo například tím, že Írán dovolil írácké opozici usazené na jeho území schůzky s americkými představiteli s cílem domluvit plány na válku a poválečnou rekonstrukci.

Íránské zájmy v Iráku

Aktivita, kterou íránský režim vyvíjí vůči sousednímu Iráku, je motivována zájmy, které se dají shrnout do několika oblastí: bezpečnostní, politické, ekonomické a v neposlední řadě náboženské. Aby však Írán mohl ovlivňovat vývoj v Iráku, musí írácký mocenský potenciál zůstat zanedbatelný.

Z bezpečnostního hlediska je stálým cílem Íránu eliminace Iráku coby potenciálního rivala v regionu. Dalším zájmem je vytlačení USA z Iráku a oblasti Perského zálivu obecně a zajištění přátelsky nakloněné šíitské írácké vlády. Významným bezpečnostním zájmem je pro Írán také ochrana náboženských poutníků, neboť po pádu režimu Saddáma Husajna došlo k obrovskému rozmachu „*náboženského turismu*“. Každý rok překročí hranice do Iráku desítky tisíc íránských poutníků směřujících do šíitských svatých měst.

Snaha Íránu o slabý Irák se v politické rovině projevuje podporou írácké federalizace. Zároveň se Írán snaží zabránit vzniku pro-západně orientovaného demokratického íráckého státu, který by mohl představovat oproti íránskému teokratickému režimu „*lepší*“ variantu politického zřízení a inspirovat tak ke snahám o politickou liberalizaci reformní a opoziční síly uvnitř samotného Íránu. Svůj vliv zde Írán uplatňuje skrze írácké politické představitele, z nichž mnozí pobývali za vlády Saddáma Husajna v íránském exilu.

Z ekonomického hlediska jsou Irák a Írán přirozenými obchodními partnery. Írácký trh tvoří druhé největší odbytiště pro íránské neropné produkty. Podíl íránského vývozu do Iráku činil

⁹ Kemp, Geoffrey (2005): *Iran and Iraq: Shia Connection, Soft Power, and the Nuclear Factor*. United States Institute for Peace, Special Report 156, November 2005, s. 4. <www.usip.org/pubs/specialreports/sr156.pdf>.

v roce 2006 necelých 14% z celkového objemu exportu.¹⁰ V oblasti jižního Iráku byla vytvořena zóna volného obchodu, která s sebou do regionu přináší velké množství íránského zboží a také elektřinu. Ekonomický vliv Íránu demonstruje i skutečnost, že jižní Irák je jediným místem za hranicemi Íránu, kde je možné běžně platit íránským rijálem. Írán na území Iráku investuje a podílí se tak na poválečné rekonstrukci. Jedná se především o nákup půdy íránskými obchodníky na jihu Iráku a stavbu letiště v íráckém Nadžafu, které by mělo sloužit zejména k přepravě šíitských poutníků. Írán rovněž buduje dálnici, která bude spojovat Basru s íránskými obchodními centry. Kromě těchto aktivit Teherán plánuje postavit v Bagdádu pobočku své národní banky a poskytovat pomoc při ekonomické obnově země.

Na území obou států se nacházejí svatá místa šíitů. Souboj o náboženskou nadvládu v šíitském světě spolu svádí zejména írácký Nadžaf a íránský Qom. Za vlády Saddáma Husajna plnil funkci nejdůležitějšího poutního místa Qom. Situace se však po pádu íráckého režimu změnila a v současnosti zaujal opět významnější postavení Nadžaf. Íránské radikální duchovní znepokojuje, že jsou šíitští náboženští vůdci v íráckém Nadžafu a Karbalá nezávislí na jejich moci. Sám Velký Ajatolláh 'alí al-Sístání, nejvlivnější náboženská autorita v Iráku, se navzdory svému íránskému původu staví proti „*velájat-e faqih*“, která tvoří ústřední koncepci uspořádání politické moci v Íránu.

Způsob prosazování íránských zájmů

Íránská islámská republika je státem, kde spolu soupeří orgány volené a orgány jmenované, nacionalismus a ideologie revolučního šíitského islámu, republikánství a teokracie, silný centralizovaný historicky zakořeněný státní aparát s neméně zakořeněnými neformálními sítěmi, které prorůstají hluboko do íránské společnosti. Takto složitý politický systém se mimo jiné vyznačuje multipolaritou moci, což se následně promítá do způsobu, jakým jsou voleny a prosazovány íránské zahraničně-politické cíle a strategie. Mocenská multipolarita a frakcionářství spojené s nemožností jedné z frakcí zcela převážit vedou k tomu, že Írán může prosazovat i dvě rozdílné strategie najednou.¹¹ To, která strategie má momentálně přednost, je pak výsledkem vnitropolitického boje.

Na druhou stranu se však někteří experti, jako Reuel Marc Gerecht z Heritage Foundation, domnívají, že by bylo chybou si myslet, že by někdo (například Islámské revoluční gardy) mohl používat nějakou strategii, aniž by dostal svolení od nejvyššího íránského vedení.¹²

¹⁰ Trade Promotion Organization of Iran.

<<http://217.11.31.132/documents/document/12429/12430/Exportation-According-to-Country-of-Destination-Part-1.aspx>>.

¹¹ Viz například: Babak, Ganji: *Main Currents in Iranian Strategy Since 9/11*. Middle East Series 05/13. Conflict Studies Research Centre of the Defense Academy of the United Kingdom, March 2005 <[www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/05\(13\)-BJ.pdf](http://www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/05(13)-BJ.pdf)>.

¹² Phillips, James: *Iran's Hostile Policies in Iraq*. The Heritage Foundation, 30 April 2007.

<www.heritage.org/Research/MiddleEast/BG2030.cfm>.

Strategie řízeného chaosu

Írán není a v blízké budoucnosti ani nebude schopen vést konvenční útočnou válku. Jeho konvenční ozbrojené síly jsou často v ještě horším stavu než před tzv. „islámskou revolucí“ v roce 1979.¹³ Byť je třeba poznamenat, že i tak je Írán schopný „rychle rozmístit velký počet konvenčních a nekonvenčních sil do Iráku“¹⁴. Pokud by se USA z Iráku stáhly, schopnost intervence by měl právě Írán a nikoliv jeho arabské konkurenti.

Nemožnost přímé vojenské angažovanosti Írán nutí využívat jiných prostředků. K udržení slabého Iráku Írán aplikuje tzv. „strategii řízeného chaosu“¹⁵ (*strategy of managed chaos*), která spočívá v udržování určité hladiny bezpečnostní a politické nestability, čímž se Iráku brání v ekonomickém růstu a bezpečnostní a politické konsolidaci. Na druhou stranu však Írán nechce dopustit destabilizaci Iráku do té míry, že by bránila realizaci jeho dalších zájmů či ohrozila stabilitu jeho či sousední Sýrie.

Írán je obviňován z podpory iráckých povstalců v boji proti koaličním silám a podílu na sektářském násilí v zemi. Speciální operační jednotka iráckých revolučních gard brigáda al-Quds je údajně zodpovědná za vyzbrojení, výcvik, zpravodajskou činnost a logistickou podporu poskytovanou zejména milicím šíitských stran - Brigádě Badr kontrolované nejsilnější šíitskou stranou v Iráku ISCI a Mahdího armádě radikálního duchovního Muqtadá al-Sadra hlásícího se ke straně al-Fadhila. Tyto šíitské frakce se spolu již několikrát střetly. Nejsilnější boje mezi nimi probíhaly v jihoirácké metropoli Basra od začátku letošního roku poté, co Britové předali správu města do rukou Iráčanů. Důvodem těchto krvavých střetů byla snaha o upevnění moci před podzimními volbami a zisk příjmů plynoucích z ropných ložisek na území jižního Iráku. Úzké vazby šíitského jihu na Teherán vyvolávají obavy, že by zde v budoucnu mohlo dojít k vytvoření klientského kvazistátu zcela podléhajícího íránskému vlivu. Podle informací amerických ozbrojených sil spolupracuje al-Quds také s kurdskými politickými stranami.¹⁶

Častá kolize íránských zájmů

Je paradoxní, že Írán chce v Iráku často totéž co jeho nepřátelé. Írán podporuje federalizaci Iráku, protože ho tak chce oslabit a z některých částí federace vytvořit své klienty (jmenovitě provincie Basra). USA také podporují federalizaci Iráku, avšak proto, aby zabránili jeho

¹³ K íránským konvenčním silám viz: Kudrec, Martin (2008): *Írán a jeho konvenční kapacity*. Asociace pro mezinárodní otázky, 8. 4. 2008.

<www.amo.cz/cz/vyzkumne_centrum/publikace/index.php?ID=&IDp=439&tema=clanky>.

¹⁴ Cordesman, Anthony H. (2007): *Iran: “Weakling” or “Hegemon”?* Center for Strategic and International Studies, 20 February 2007, s.10.

<www.csis.org/media/csis/pubs/070220_iran_weakorheg.pdf>.

¹⁵ Ke strategii řízeného chaosu viz: *Iran in Iraq: How Much Influence?* ICG Middle East Report N°38, 21 March 2005, s. 22-23

<www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east___north_africa/iraq_iran_gulf/38_iran_in_iraq_how_much_influence.pdf>.

¹⁶ Phillips, James (2007): *Iran’s Hostile Policies in Iraq*. The Heritage Foundation, 30. April 2007

<www.heritage.org/Research/MiddleEast/BG2030.cfm>.

rozpadu. Každopádně všichni státní aktéři zapojení do dění v Iráku nechtějí, aby se z něj někdy opět stala regionální vojenská velmoc.

Íránské zájmy spolu také často kolidují. Na jedné straně chce Írán vytlačit USA z Iráku, na druhou je pro něj výhodné držet a oslabovat USA na tomto bojišti. Bezvýznamná není ani možnost využít tamější americké síly jako odvetný cíl v případě napadení íránského jaderného programu.

Podle Vali Nasra z amerického Council on Foreign Relations Írán již ve svých strategických dilematech zvolil a jde mu o vytlačení USA a podporu šíitské jednoty v Iráku. I tak se ovšem íránská teokracie v Iráku nedostává ze slepé uličky protichůdných zájmů. Vali Nasr tvrdí, že strategie podpory šíitské jednoty a strategie čelení americké okupaci¹⁷ nejdou ruku v ruce: „První znamená podporu stability a state-buildingu a spolupráce s iráckou vládou, druhá zahrnuje vytváření (...) milicí a podlamování vládní autority.“¹⁸ Irák si kontraproduktivní roli Íránu začíná uvědomovat, což dále zužuje íránský manévrovací prostor.

Nepřeceňujme Írán

Íránské využívání nejrůznějších politických i ozbrojených skupin k prosazování svých zájmů Iráku brání v bezpečnosti a politické konsolidaci. Snaha Íránu udržovat v Iráku jistý stupeň chaosu také zpomaluje irácký ekonomický růst a poválečnou rekonstrukci. Íránská podpora decentralizačních tendencí rovněž nijak neprospívá efektivitě irácké vlády. Než začneme z těchto faktů vyvozovat závěry o tom, jak by se vůči Íránu mělo reagovat, je mimo jiné třeba zvážit míru a průkaznost íránského vlivu. USA opakovaně vyjádřily nesouhlas s íránským vměšováním v Iráku a obviňují Írán z přímého zapojení v odboji proti americké okupaci. Spoléhání se na nedostatečně podložené důkazy by však mohlo vést k přecenění íránské pozice a zbytečné eskalaci krize.¹⁹

Také západní média zdaleka ne vždy o íránském vlivu v Iráku a jeho podpoře povstalců informují seriózně a na základě ověřených informací: „Americké stanovisko k vojenským kapacitám Iráčanů je dnes přesným opakem pozice USA před čtyřmi roky. Tehdy prezident Bush a Tony Blair prohlašovali, že Iráčané jsou tak technicky vyspělí, aby sestrojili střely dlouhého doletu a jsou [také] blízko sestrojení nukleárního zařízení [v originálu užito slova “device”]. Nyní Washington tvrdí, že Iráčané jsou příliš zaostali, aby sestrojili efektivní silniční bombu a musí [proto] hledat íránskou pomoc.“²⁰ Írán některé skupiny rebelů v Iráku

¹⁷ Pokud však Iráčané příští rok v referendu schválí smlouvu o pobytu amerických sil v Iráku a jejich odchodu v roce 2011, tak toto íránské dilema zmizí. Pro text smlouvy: <www.afsc.org/Iraq/ht/display/ContentDetails/i/71012>.

¹⁸ Nasr, Vali R. (2008): *Iran on Its Heels - In Tehran's Setbacks, an Opportunity in Iraq*. The Washington Post, 19 June 2008, s. A19 <www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/06/18/AR2008061802632.html#>.

¹⁹ k problematičnosti amerického obviňování Íránu z vojenské podpory povstalců viz například: Zunes, Stephen: *Iran in Iraq?* Foreign Policy in Focus, 14 February 2007 <www.fpif.org/fpiftxt/3996>.

²⁰ Patrick Cockburn: *Washington accuses Tehran, and sets stage for a new confrontation*. In: The Independent, 12 February 2007. Převzato z: *Iran in Iraq – the Art of Instant Forgetting*. Medialens, 21 February 2007 <www.medialens.org/alerts/07/070221_iran_in_iraq.php>.

nepochybně podporuje²¹ i prostřednictvím výcviku či dodávek vojenského materiálu, avšak míra této podpory a její přesná podoba jsou těžko zjistitelné a prokazatelné.

V jakém rámci reagovat na íránský vliv v Iráku

Před tím, než přistoupíme ke konkrétním doporučením ohledně íránského vlivu, je třeba si vytvořit obecný rámec, z něhož by tato doporučení měla vycházet. Vzhledem ke strategické poloze Íránu a zásadnímu významu jeho zásob ropy a zemního plynu je vhodné věnovat zvláštní pozornost také ekonomickým aspektům níže popsané reakce vůči íránskému vlivu v Iráku.

Reakce na íránský vliv v Iráku musí být komplexní a vyvážená

Reakce na íránský vliv v Iráku nemůže být složena pouze z hrozeb či naopak velkorysých nabídek ke spolupráci a dialogu. Problematika íránského vlivu v Iráku musí být řešena v širším kontextu regionální bezpečnosti a z pohledu realistické politiky opírající se o posouzení rozložení vojenské síly a moci Íránu a jeho soupeřů v regionu Blízkého východu. Jednání s Íránem o jeho pozici v Iráku nesmí být odtrženo od ostatních klíčových témat íránské zahraniční politiky (íránský jaderný program, vývoj íránských dalekonosných střel, mocenské aspirace Íránu v oblasti Perského zálivu, pozice vůči Izraeli, podpora Sýrie a libanonského Hizballáhu či například postoj k afghánskému konfliktu). Stejně tak nemůže jít o bilaterální jednání mezi USA a Íránem, které by nebralo v potaz bezpečnostní a politické zájmy Saudské Arábie, Sýrie a Turecka, které se také snaží irácký konflikt ovlivnit.²²

Řešením je vymezení mocenských sfér a vlivu v Iráku mezi USA a Íránem

Strategická pozice a surovinové bohatství Irák předurčuje buď pro roli silné regionální velmoci, nebo naopak k roli regionálního bojiště o moc a zdroje. V současné situaci, kdy je Irák slabý, je jediným trvalejším řešením vzájemné vymezení si pravidel hry a částečné uznání *statu quo* mezi nejsilnějšími aktéry, kterými jsou USA a Írán. Toto vymezení sfér vlivu je především funkční: zatímco Írán je díky svým poutům s Irákem přirozeně situován k navazování spolupráce a udržování vlivu v oblasti ekonomické, společenské a náboženské (tedy oblasti *soft power*), USA jsou svou vojenskou mocí předurčeny k vojenské dominanci.

USA by při jednání s Íránem neměli brát ohled ani tak na to, co chce Írán, jako na to, co chtějí Iráčané. Přesněji řečeno: irácká vláda a politická reprezentace by si samy měly určit,

²¹ Jde například o Mahdího armádu Muqtady Al-Sadra či milice Badr, ozbrojené křídlo šíitské politické strany ISCI (dříve SCIRI) v anglickém překladu „Islamic Supreme Council of Iraq“.

²² Ohledně obecných doporučení jak reagovat na íránskou mocenskou expanzi na Blízkém východě viz například: Cordesman, Anthony H.: *Iran: “Weakling” or “Hegemon”?*, s. 21-22. Center for Strategic and International Studies (CSIS), 20 February 2007 <www.csis.org/media/csis/pubs/070220_iran_weakorheg.pdf>.

v jakých oblastech je pro ně výhodné s Íránem spolupracovat. Pokud budou USA v jednáních s Íránem hájit irácké zájmy tam, kde nebudou v rozporu s americkými, tak se jejich pozice v Iráku – coby ochránce Iráckých zájmů vůči Íránu – zlepší. Není bez zajímavosti, že někteří iráčtí rebelové pochybují, že největším nepřítelem pro Irák jsou USA. Vzájemná dohoda²³ mezi USA a Íránem ohledně vlivu v Iráku by byla pro obě strany strategicky a geopoliticky výhodná v případě, že by se na irácké půdě nechtěly nadále vzájemně vyčerpávat. USA nejsou a nebudou schopny Írán z Iráku zcela vytlačit. Írán zase v dohledné době nemá šanci nad USA v Iráku zvítězit, avšak v nevojenských sférách svého vlivu má takřka neotřesitelnou pozici.

Dosažení funkční dohody je možné jen po změně iránského režimu

Íránská společnost je hluboce spojena s existencí neformálních sítí, které nahrazují politické strany a často i státní aparát ve formulaci politiky v důležitých vnitropolitických i zahraničně-politických otázkách. Důsledkem je, že debata o přijetí některé politické strategie či rozhodnutí na sebe bere podobu frakcionářského boje uvnitř iránského režimu.²⁴ Z toho vyplývá, že podoba iránské politiky vůči Iráku závisí na tom, jaká frakce v něm zvítězí.

Politika Íránu vůči Iráku a USA se však nezmění pouze jiným rozložením sil uvnitř iránského režimu. Charakter současného iránského establishmentu, jeho ideologická radikálnost, neschopnost prezidenta Ahmadínežáda dostát svým předvolebním slibům a obava ze vzrůstající opozice vede režim ke snaze odvádět pozornost obyvatel od domácích ekonomických a společenských témat k zahraničním a vyvolat pocit vnějšího ohrožení země za účelem získání loajality iránského národa.

Neústupnost Íránu v otázce pohledu na Izrael a svůj jaderný program a vize ohledně Iráku v podstatě jakoukoliv hlubší a trvalejší dohodu v současnosti znemožňuje. „...Řekl bych, že nová vláda v Íránu [za prezidenta Ahmadínežáda] je velmi sebejistý, impulzivní a militaristický režim. Všechny známky nasvědčují tomu, že věří, že je první skutečně islámskou vládou od roku 1979 a navíc, že frakce Ahmadínežáda věří, že šlity kontrolovaný Irák má potenciál stát se druhým opravdovým islámským státem.“²⁵ říká specialista na Írán Michael Knights. V posledních volbách v Íránu se do parlamentu dostali lidé spjatí s islámskými revolučními gardami, což přispělo k militarizaci režimu. Zároveň se se vzrůstající nespokojeností společnosti také mění funkce Islámských revolučních gard, které se začínají zaměřovat na domácí hrozby vůči režimu.²⁶

²³ Dohodou nemyslíme smlouvu ale vzájemně vymezení zájmů obou velmocí v Iráku.

²⁴ K iránským neformální sítím a jejich roli při tváření politiky viz: Goodman, Adam: *Iran: Informal Networks and Leadership Politics*. <[www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08\(12\)AG.pdf](http://www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08(12)AG.pdf)>.

²⁵ Beehner, Lionel: Interview with Peter Khalil and Michael Knights on Iran-Iraq Relations. Council on Foreign Relations, 22 September 2005 <www.cfr.org/publication/8893/interview_with_peter_khalil_and_michael_knights_on_iraniraq_relations.html>.

²⁶ K měnění se roli Islámských revolučních gard viz: Goodman, Adam: *Iran: Informal Networks and Leadership Politics*, s.9-10. Middle East Series 08/12. Advanced Research and Assessment Group of the Defence Academy of the UK. April 2008 <[www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08\(12\)AG.pdf](http://www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08(12)AG.pdf)>.

Dalším důkazem přitvrzování íránského režimu je vývoj kolem íránského jaderného programu. Současný íránský režim není ochoten přijmout pozastavení obohacování uranu ani v případě amerických bezpečnostních záruk²⁷, což ztěžuje řešení iráckého konfliktu, protože USA nemají výměnou za snížení íránského vlivu co nabídnout. Navíc došlo k výměně na pozici hlavního íránského jaderného vyjednavče. Āalí Láríjání byl nahrazen Sa'ídem Jalílím, radikálem, jenž ztratil nohu v irácko-íránské válce.²⁸

Jaká opatření nepodnikat

Při řešení íránského zasahování v Iráku existují čtyři typy prostředků, které by v reakci na íránský vliv neměly být použity. Vůči Íránu by se ze strany USA neměla aplikovat strategie *regime change*, protože jakákoliv změna íránského režimu by měla vycházet zevnitř a být pokud možno postupná a nenásilná. Strategie preventivního útoku ať už z důvodu situace kolem íránského jaderného programu či jiného by Spojenými státy neměla být použita jako argument či hrozba při vyjednávání. O její možnost se již postaral svými mediálně vděčnými výroky íránský prezident Ahmadínežád a následná izraelská vojenská cvičení.

Snahu podporovat íránské vnitřní problémy, jmenovitě separatistické tendence²⁹ některých íránských minorit, považujeme v politicky nestabilním regionu Blízkého východu za krok do pekel. Stejně tak vojenské odpovědi na případné íránské provokace v oblasti Perského zálivu nemohou přinést mnoho dobrého a mohly by se až příliš podobat „*diplomacii dělových člunů*“, kterou dříve prosluly některé koloniální velmoci. Možnost preventivní války považujeme po irácké zkušenosti snad za již překonaný koncept řešení bezpečnostních hrozeb na Blízkém východě.

---

²⁷ viz „*Enrichment is like breathing for Iran: Larijani*“ In: Tehran Times, 26 July 2007
<www.tehrantimes.com/index_View.asp?code=149217>.

²⁸ Více k mocenskému boji o výměnu hlavního jaderného vyjednavče viz: Goodman, Adam: *Iran: Informal Networks and Leadership Politics*, str.11-12. Middle East Series 08/12. Advanced Research and Assessment Group of the Defence Academy of the United Kingdom. April 2008
<[www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08\(12\)AG.pdf](http://www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08(12)AG.pdf)>.

²⁹ To navrhuje například americký think tank Heritage Foundation, viz: Phillips, James: *Iran's Hostile Policies in Iraq*. The Heritage Foundation, 30 April 2007
<www.heritage.org/Research/MiddleEast/BG2030.cfm>.

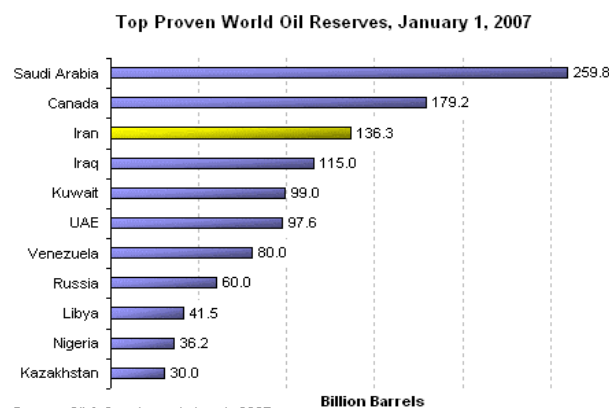

Ropný aspekt íránského vlivu v Iráku

Íránské zasahování v Iráku a situace ropného průmyslu v obou zemích spolu úzce souvisí jak z pohledu aktuální situace, tak v dlouhodobém časovém výhledu. Írán a Irák jsou na třetím a čtvrtém místě na světě coby země s největším množstvím prokázaných ropných ložisek. Irák svou ropu vyváží do Evropy, Asie a obou Amerik, Írán svou produkci směřuje také do Evropy a především pak do Asie – jmenovitě do Japonska, Číny a Indie.

Zasahování Íránu v Iráku a jeho podpora povstaleckých skupin zejména na strategicky důležitém jihu země se projevuje na objemu irácké ropné produkce i na jeho spolehlivosti. Trvalé napětí mezi USA a Íránem a nestabilita v Iráku navíc odrazují investory, takže zejména v Íránu je ropná infrastruktura zastaralá a málo efektivní.

V Iráku se v současnosti nezvyšuje domácí spotřeba ropy. V případě Íránu je tomu však jinak: íránská ekonomika a energetické nároky tamější společnosti rostou. Spolu s nejistým investičním prostředím, těžkopádnými pravidly pro zahraniční investice do ropné infrastruktury, neefektivně centrálně plánovanou ekonomikou a zastaralou a zbytečně ztrátovou ropnou infrastrukturou to vytváří situaci, kdy může v případě dosavadní ropné politiky íránský export ropy klesnout v letech 2014-2015 na nulu³⁰. Pokud

Source: Oil & Gas Journal, Jan. 1, 2007

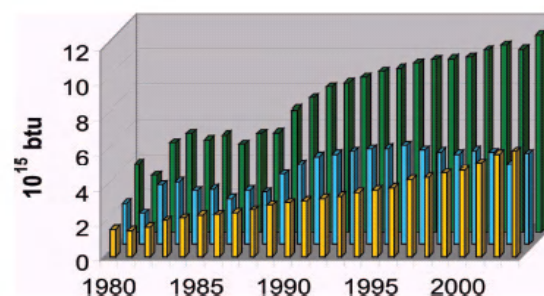
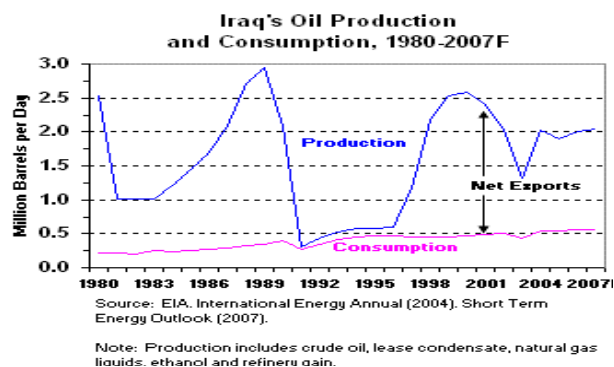

Fig. 1. Iran energy balance net of all trade, 1980–2003. The only nonpetroleum account in Fig. 1 is hydropower, 4.3% of total energy production; thus, this energy balance gives an overview of Iran's petroleum economy. The graph is color-coded as follows: green, production plus imports; blue, exports; gold, domestic consumption.

Source: Stern, Roger: *The Iranian petroleum crisis and United States national security*, page 378.

www.pnas.org/cgi/reprint/0603903104v1

Source: EIA, International Energy Annual (2004), Short Term Energy Outlook (2007).

Note: Production includes crude oil, lease condensate, natural gas liquids, ethanol and refinery gain.

³⁰ Pro podrobnou odbornou analýzu takového vývoje viz: Stern, Roger: *The Iranian petroleum crisis and United States national security*. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America (PNAS), vol. 104, no. 1, 2 January 2007, s. 377-382.

<www.pnas.org/cgi/reprint/0603903104v1>.

vezmeme tyto fakta v úvahu a uvědomíme-li si, že vývoz ropy je hlavním zdrojem příjmů íránského režimu, tak se nám již íránská tvrzení o tom, že jaderný program má pokrýt budoucí domácí spotřebu energie, nejeví pouze jako propaganda zakrývající jeho vojenský účel.

Je třeba zdůraznit, že pokles v íránské ropné produkci určené pro export, který již možná začal, nemá nic společného s peak oil, tedy bodem, po kterém již není technicky možné v dané zemi zvyšovat těžbu ropy.³¹ Odřeknutí investice francouzské společnosti Total S. A.³² je pouze ilustrativním příkladem krize, do které se íránský ropný průmysl dostává. Tím, že mocenský boj mezi Íránem a USA vyvolává mezinárodní napětí, se těžbě ropy v Iráku ani Íránu nijak nepomáhá, čímž jsou poškozeni všichni hlavní aktéři: Irák, Írán, USA i ostatní evropské a asijské země s výjimkou na ropu bohatých států.

Doporučení pro EU ohledně íránského vlivu v Iráku

Níže uvedená doporučení pro EU ohledně íránského vlivu v Iráku si nečiní nárok být vyčerpávajícím výčtem opatření, jež by měla být přijata. Také se nijak nesnaží zastínit skutečnost, že EU je v iráckém konfliktu jen okrajovým hráčem. Hlavním cílem doporučení je ukázat, jak je možno přispět k řešení problematiky íránského vlivu v Iráku tak, aby se situace v Iráku mohla nadále stabilizovat. Je rovněž třeba dodat, že íránský vliv v Iráku je jen jedním z mnoha faktorů ovlivňujících irácký konflikt.

Evropská unie by měla:

Spolupracovat s mezinárodním společenstvím

- na podpoře rozvoje občanské společnosti a demokracie v Íránu;
- na vyvíjení tlaku na vládu USA, aby jednala s Íránem i dalšími aktéry (Sýrie, Saudská Arábie) o iráckém konfliktu a vyhnula se zbytečně ostré a nepodložené kritice íránského vlivu v Iráku;
- na poskytování pomoci irácké vládě při zlepšování kontroly hranic včetně poskytování nezbytného vybavení.

Iniciovat jednání mezi vládami Iráku a Íránu

- o vymezení hranice na řece Šat al-ʿarab a podepsání mírové smlouvy k formálnímu ukončení irácko-íránské války;
- zlepšení kontroly společných hranic včetně výměny dat o pohybu osob a zboží.

³¹ k termínu *peak oil* viz: <http://en.wikipedia.org/wiki/Peak_oil>.

³² viz: *Total freezes Iranian investments*. Al-Jazeera International, 10 July 2008 <<http://english.aljazeera.net/business/2008/07/200871063621392806.html>>.

Jednat s íránskou vládou

- tam, kde se zájmy shodují: například v boji proti Talibanu (výměna některých informací) a ekonomické spolupráci na postkonfliktní rekonstrukci Afghánistánu.

Podporovat iráckou vládu

- například ve zlepšování kontroly hranic s Íránem.

Závěr

Problematiku íránského vlivu v Iráku není možné vytrhávat z širšího kontextu íránské zahraniční a mocenské politiky. Stejně tak se na něj nedá nazírat jako na nejdůležitější faktor pohánějící dynamiku iráckého konfliktu. Íránský vliv v Iráku je více než pouhou manifestací vzrůstající íránské moci a sebevědomí. Sřet USA a Íránu o kontrolu Iráku je konfliktem, v kterém na íránské a irácké straně hrají zásadní roli neformální sítě a nestátní aktéři, o kterých jsme se zmínili, ale bez bližší analýzy těchto aktérů, neboť to přesahuje naše téma.³³

Postačí zde říci tolik, že irácký konflikt a íránské zasahování v něm jsou příklady post-mezinárodní politiky, kde nestátní aktéři způsobují, že princip suverenity ztrácí význam coby hlavní organizující princip mezinárodních vztahů. Neformální sítě a nestátní aktéři v současnosti transformují povahu mezinárodních vztahů a vnitrostátních konfliktů. Navrhovat a provádět v takovém prostředí doporučení vztahující se především k státním aktérům jako jsou irácká či íránská vláda proto může být nedostatečné. Avšak za současné znalosti íránské a irácké politiky je to však to nejlepší, co můžeme učinit.

Slabinou této analýzy je nebezpečí izraelského útoku na íránský jaderný program. Pokud se tak stane, nebudou mít USA možnost zůstat neutrální a i kdyby otevřeně neposkytly Izraeli podporu, jejich mezinárodní prestiž tím utrpí zcela stejně. Naše analýza se však zabývá pouze variantou, že k ozbrojenému sřetu nedojde. Íránský režim si svým provokativním chováním hraje s ohněm, když si chce skrze případný konflikt zajistit lidovou podporu.

Dle analytika Vali Nasra je pravděpodobnost vypuknutí konfliktu mezi USA a Íránem větší, než byla mezi evropskými mocnostmi v roce 1914. My si k tomuto hodnocení dovolujeme dodat, že íránské jednání vykazuje stejné rysy jako neuvážená politika císařského Německa za Viléma II. před první světovou válkou. Stejná provokativnost, nacionalismus, pocit vlastní výjimečnosti a přehnaná důvěra režimu ve vlastní schopnosti. Doufejme, že se současný kurz íránské politiky nepodaří udržet.

³³ Podrobnější informace viz: Goodman, Adam: *Iran: Informal Networks and Leadership Politics*. Middle East Series 08/12. Advanced Research and Assessment Group of the Defence Academy of the United Kingdom. April 2008 <[www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08\(12\)AG.pdf](http://www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08(12)AG.pdf)>. a Goodman, Adam: *Informal Networks and Insurgency in Iraq*. Middle East Series 08/11. April 2008. <[www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08\(11\)AG.pdf](http://www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08(11)AG.pdf)>.

Přílohy

Íránský vývoz v roce 2006

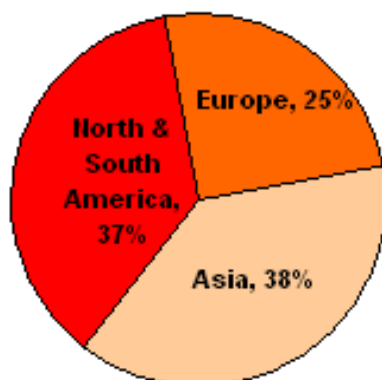
Pořadí	Stát	Hodnota (mil. \$)	Podíl (%)
1.	Spojené arabské emiráty	1 859	14.273
2.	Irák	1 810	13.896
3.	Čína	993	7.621
4.	Indie	895	6.875
5.	Japonsko	652	5.008
6.	Itálie	575	4.412
7.	Afghánistán	503	3.865
8.	Saudská Arábie	361	2.773
9.	Německo	356	2.736
10.	Ázerbájdžán	334	2.563

Zdroj: *Weight and Value of Exportation According to Country of Destination (2006)*.
Trade Promotion Organization of Iran.

<http://217.11.31.132/documents/document/12429/12430/Exportation-According-to-Country-of-Destination-Part-1.aspx>

Vývoz irácké ropy dle destinace

Iraqi's Estimated Exports by Destination (Q1 2007)

Source: ITAO, MEED, Energy Intel

Policy Paper 5/2008

Irán v Iráku:

Íránský vliv v Iráku a možnost zapojení EU

–
Listopad 2008

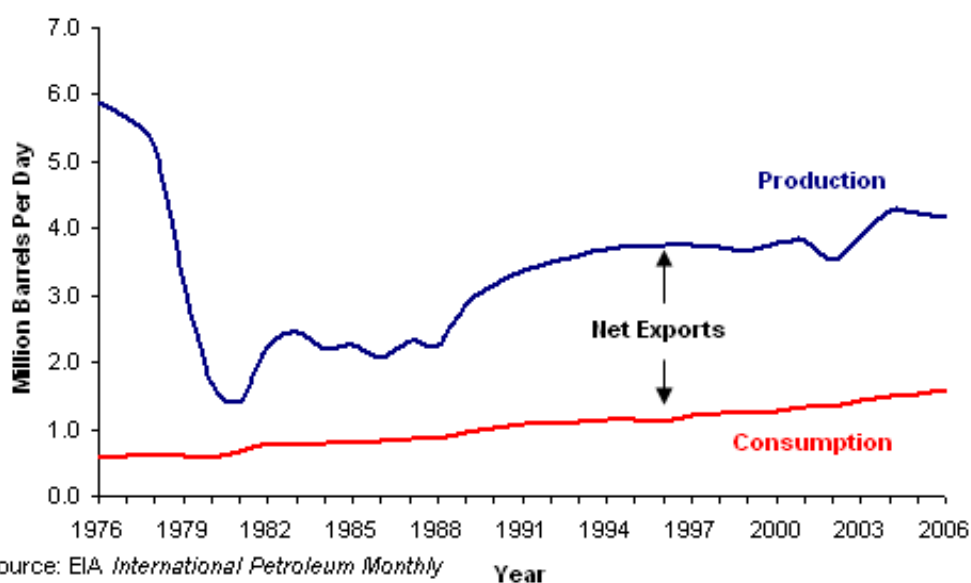
Vývoz íránské ropy dle destinace (2006)

Top Iranian Crude Oil Exports, 2006	
Country	Thousand (bbl/d)
Japan	448
China	335
India*	302
South Korea	204
Italy	191
Turkey	179
France	135
South Africa	127
Taiwan	117
Greece	117
Other	345
Total Exports:	2,500

*India's imports only reported for April-August 2006
Source: IEA Monthly Oil Data Service, March 2007;
Global Trade Atlas

Íránská produkce a spotřeba ropy 1976-2006

Iran's Oil Production and Consumption, 1976-2006E

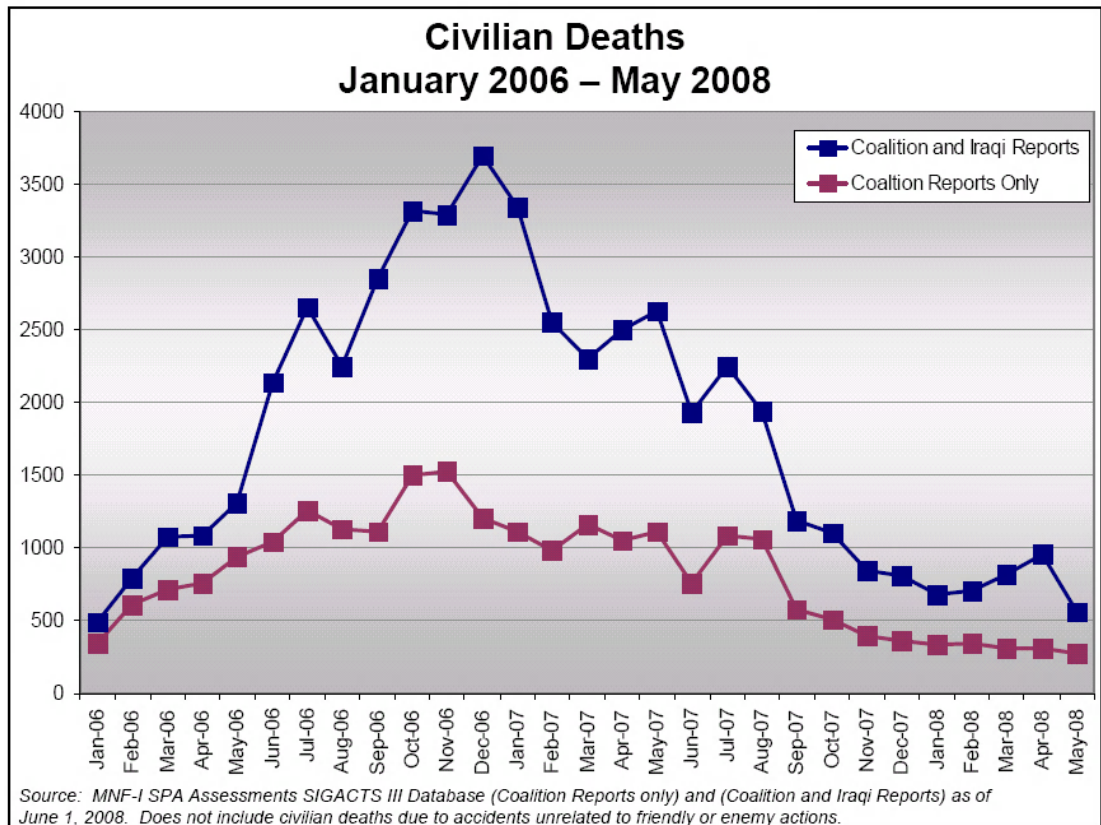

Source: EIA *International Petroleum Monthly*
Short-Term Energy Outlook (July 2007)

Počty zabitých civilistů v Iráku (leden 2006 – květen 2008)

Převzato z: Measuring Stability and Security in Iraq - June 2008 Report to Congress, s. 21.
www.defenselink.mil/pubs/pdfs/Master_16_June_08_%20FINAL_SIGNED%20.pdf.

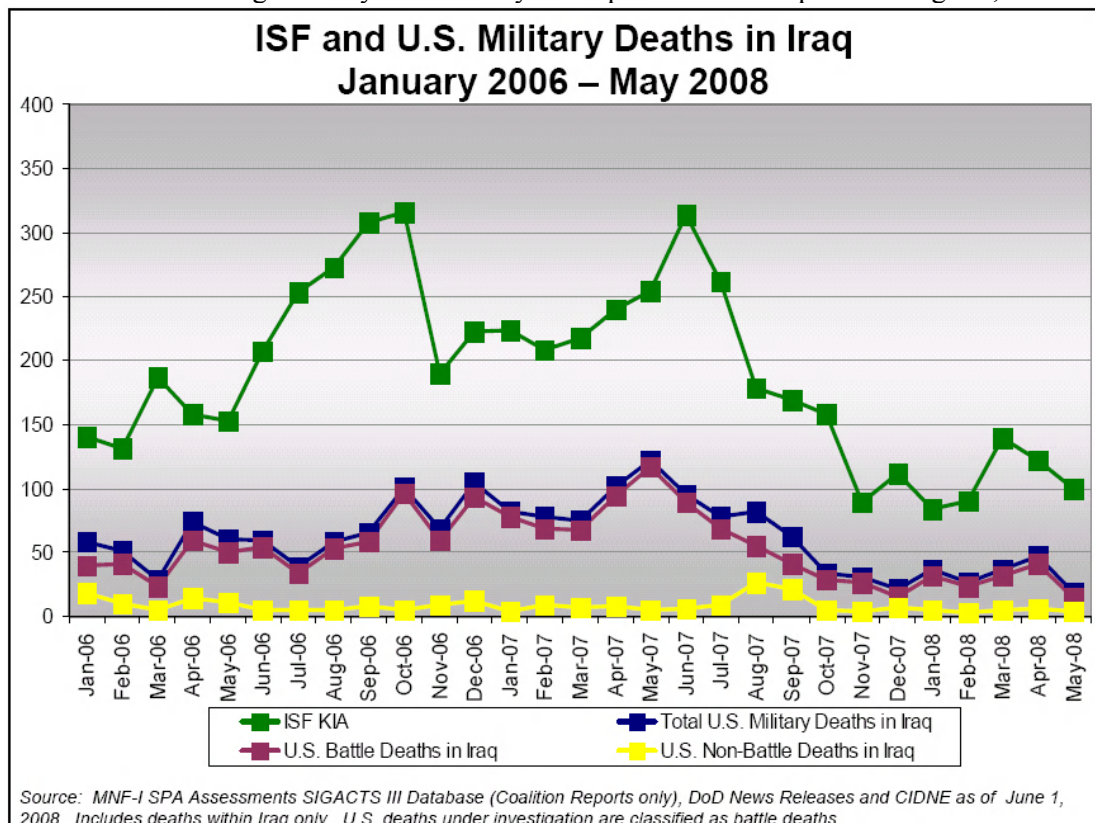
Policy Paper 5/2008

Irán v Iráku:
Íránský vliv v Iráku a možnost zapojení EU

–
Listopad 2008

Počty zabitých příslušníků iráckých bezpečnostních sil a americké armády v Iráku (leden 2006 – květen 2008)

Převzato z: Measuring Stability and Security in Iraq - June 2008 Report to Congress, s. 22.

Policy Paper 5/2008

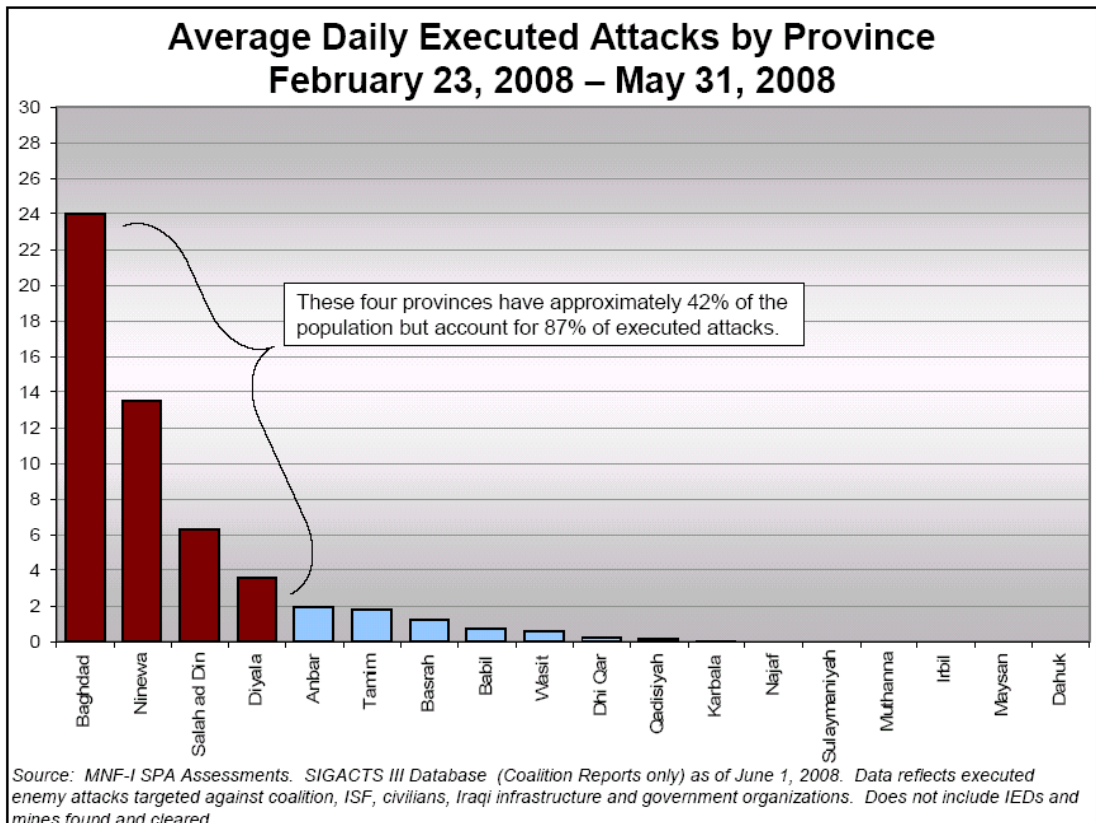
Irán v Iráku:

Íránský vliv v Iráku a možnost zapojení EU

–
Listopad 2008

Průměrný denní počet útoků v iráckých provinciích (23. 2. 2008 – 31. 5. 2008)

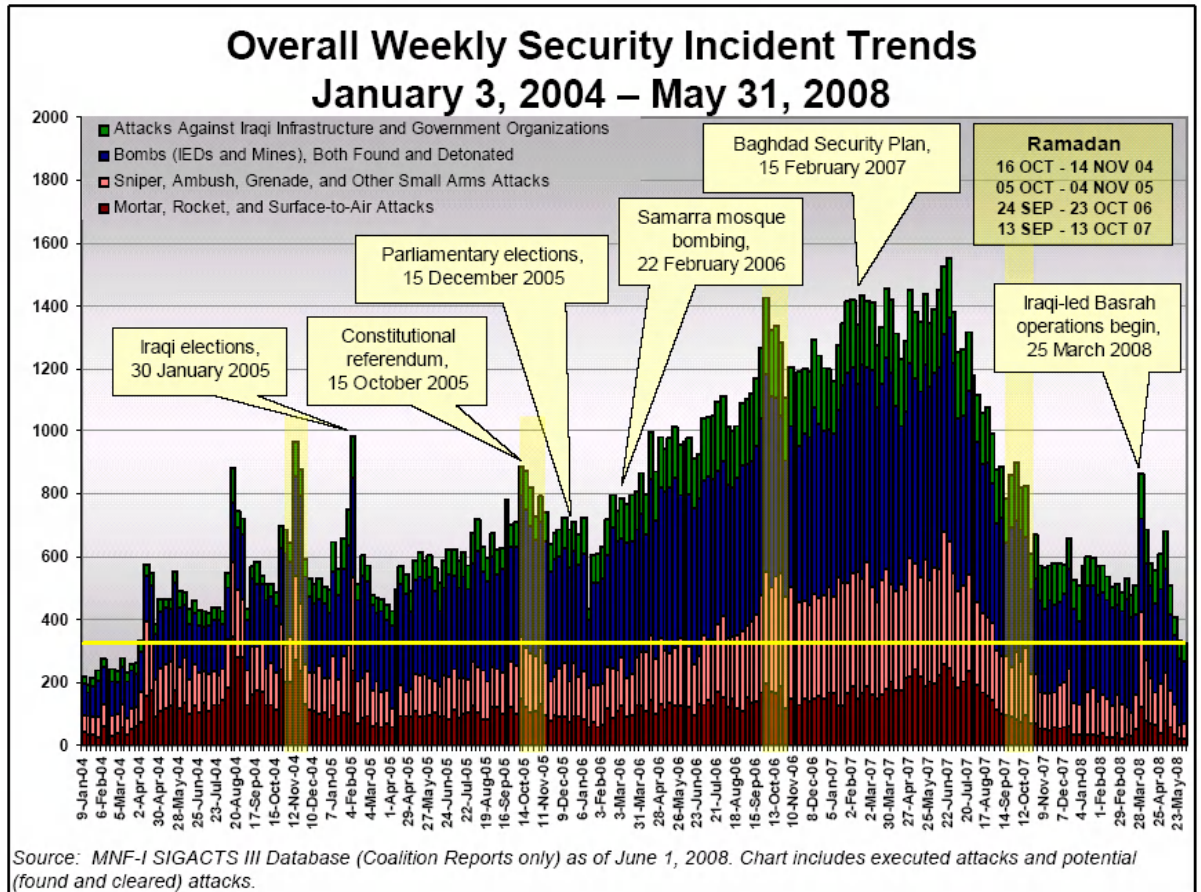
Převzato z: Measuring Stability and Security in Iraq - June 2008 Report to Congress, s. 27.

Bezpečnostní incidenty v Iráku (3. 1. 2004 – 31. 5. 2008)

Převzato z: Measuring Stability and Security in Iraq - June 2008 Report to Congress, s. 20.

Policy Paper 5/2008

Irán v Iráku:

Íránský vliv v Iráku a možnost zapojení EU

–
Listopad 2008

Mapa Iráku

Převzato z: International Crisis Group: *Iraq After the Surge II: the Need for a New Political Strategy*. ICG Middle East Report N°74, 30 April 2008, s. 31.

<www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east_north_africa/iraq_iran_gulf/75_iraq_after_the_surge_ii_the_need_for_a_new_political_strategy.pdf>.

Map No. 3835 Rev. 4 UNITED NATIONS
January 2004

Department of Peacekeeping Operations
Cartographic Section

Nejdůležitější použité informační zdroje

American Friends Service Committee

<www.afsc.org>

An agreement regarding the withdrawal of the U.S. forces from Iraq and regulating the U.S. activities during its temporary presence, between the United States and the Iraqi government. 16. 11. 2008

<www.afsc.org/Iraq/ht/display/ContentDetails/i/711012>.

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

<www.amo.cz>

Bumbálek, Cyril: *Bratrovražedný boj v Iráku.* 23. 4. 2008

<www.amo.cz/cz/vyzkumne_centrum/publikace/index.php?ID=&IDp=447&tema=clanky>.

Kudrec, Martin: *Irán a jeho konvenční kapacity.* 8. 4. 2008

<www.amo.cz/cz/vyzkumne_centrum/publikace/index.php?ID=&IDp=439&tema=clanky>.

Center for Strategic and International Studies (CSIS)

<www.csis.org>

Cordesman, Anthony H.: *Iran: “Weakling” or “Hegemon”?* Center for Strategic and International Studies (CSIS), 20 February 2007

<www.csis.org/media/csis/pubs/070220_iran_weakorheg.pdf>.

Council on Foreign Relations (CFR)

<www.cfr.org>

Beehner, Lionel: *Interview with Peter Khalil and Michael Knights on Iran-Iraq Relations.* Council on Foreign Relations, 22 September 2005

<www.cfr.org/publication/8893/interview_with_peter_khalil_and_michael_knights_on_iran_iraq_relations.html>.

Beehner, Lionel: *Iran’s Goals in Iraq.* Council on Foreign Relations, 23 February 2006

<www.cfr.org/publication/9930/irans_goals_in_iraq.html>.

Beehner, Lionel – Bruno, Greg – Writer, Staff: *Iran’s Involvement in Iraq.* Council on Foreign Relations, 3 March 2008

<www.cfr.org/publication/12521/irans_involvement_in_iraq.html>.

McMahon, Robert: *Negotiating with Hostile States.* Council on Foreign Relations, 2. 6. 2008

<http://www.cfr.org/publication/16402/negotiating_with_hostile_states.html?breadcrumb=%2Fregion%2F404%2Firan>.

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Policy Paper 5/2008

Irán v Iráku:

Íránský vliv v Iráku a možnost zapojení EU

–

Listopad 2008

Nasr, Vali R.: *Prepared Testimony before the Senate Committee on Foreign Relations*. Council on Foreign Relations, 17 January 2007
<http://www.cfr.org/publication/12437/prepared_testimony_before_the_senate_committee_on_foreign_relations.html>.

Defence Academy of the United Kingdom

<www.defac.ac.uk>

Babak, Ganji: *A Shi'i Enclave? Iranian Policy Towards Iraq*. Middle East Series 06/09. Conflict Studies Research Centre of the Defense Academy of the United Kingdom, March 2006 <[www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/06\(09\)bg.pdf](http://www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/06(09)bg.pdf)>.

Babak, Ganji: *Main Currents in Iranian Strategy Since 9/11*. Middle East Series 05/13. Conflict Studies Research Centre of the Defense Academy of the United Kingdom, March 2005 <[www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/05\(13\)-BJ.pdf](http://www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/05(13)-BJ.pdf)>.

Googman, Adam: *Asymmetric Strategies in the Middle East*. Middle East Series 07/29. Advanced Research and Assessment Group of the Defence Academy of the United Kingdom September 2007
<www.defac.ac.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/07%2829%29AG.pdf>.

Goodman, Adam: *Iran: Informal Networks and Leadership Politics*. Middle East Series 08/12. Advanced Research and Assessment Group of the Defence Academy of the United Kingdom. April 2008
<[www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08\(12\)AG.pdf](http://www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08(12)AG.pdf)>.

Googman, Adam: *Informal Networks and Insurgency in Iraq*. Middle East Series 08/11. Advanced Research and Assessment Group of the Defence Academy of the United Kingdom. April 2008
<[www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08\(11\)AG.pdf](http://www.da.mod.uk/colleges/arag/document-listings/middle-east/08(11)AG.pdf)>.

Energy Information Administration (EIA) – Official Energy Statistics from U.S. Government

<www.eia.doe.gov>.

Iraq – Background. Energy Information Administration – Official Energy Statistics from U.S. Government
<www.eia.doe.gov/emeu/cabs/Iraq/Background.html>.

Iran – Background. Energy Information Administration – Official Energy Statistics from U.S. Government
<www.eia.doe.gov/emeu/cabs/Iran/Background.html>.

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Policy Paper 5/2008

Irán v Iráku:

Íránský vliv v Iráku a možnost zapojení EU

–

Listopad 2008

Federation of American Scientists (FAS)

< www.fas.org >.

CRS Report for Congress - Iraq: Regional Perspectives and U.S. Policy. Congressional Research Service, updated 4 April 2008 <www.fas.org/sgp/crs/mideast/RL33793.pdf>.

Foreign Policy in Focus (FPF)

<www.fpf.org>.

Zunes, Stephen: *Iran in Iraq?* Foreign Policy in Focus, 14 February 2007
<<http://www.fpf.org/fpifxt/3996>>.

The Heritage Foundation

<www.heritage.org>.

Phillips, James: *Iran's Hostile Policies in Iraq.* The Heritage Foundation, 30 April 2007
<www.heritage.org/Research/MiddleEast/BG2030.cfm>.

Royal Institute for International Affairs (Chatham House)

<www.chathamhouse.org.uk>.

Lowe, Robert (ed.) – Spencer, Claire (ed.): *Iran, Its Neighbours and Regional Crises.* Chatham House (The Royal Institute of International Affairs), a Middle East Programme Report, August 2006 <www.chathamhouse.org.uk/files/3376_iran0806.pdf>.

Stansfield, Gareth: *Accepting Realities in Iraq.* Middle East Programme Briefing Paper (MEP BP) 07/02, May 2007. Chatham House and University of Exeter
<www.chathamhouse.org.uk/files/9260_bpiraq0507.pdf>.

The Independent

<www.independent.co.uk>.

Cockburn, Patrick: *31 December 2011: day the last US soldier leaves Iraq.* 28. 11. 2008
<www.independent.co.uk/news/world/middle-east/31-december-2011-day-the-last-us-soldier-leaves-iraq-1038874.html>.

International Crisis Group (ICG)

<www.crisisgroup.org>.

Iraq After the Surge I: the New Sunni Landscape. ICG Middle East Report N°74, 30 April 2008
<www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east__north_africa/iraq_iran_gulf/74_iraq_after_the_surge_i_the_new_sunni_landscape.pdf>.

Iraq After the Surge II: the Need for a New Political Strategy. ICG Middle East Report N°74, 30 April 2008
<www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east__north_africa/iraq_iran_gulf/75_iraq_after_the_surge_ii_the_need_for_a_new_political_strategy.pdf>.

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Policy Paper 5/2008

Irán v Iráku:

Íránský vliv v Iráku a možnost zapojení EU

–

Listopad 2008

Iraq's Civil War, the Sadrists and the Surge. ICG Middle East Report N°72. 7 February 2008

<www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=5286&l=1>,

<www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east__north_africa/iraq_iran_gulf/72_iraq_s_civil_war_the_sadrists_and_the_surge.pdf>.

Shiite Politics in Iraq: The Role of the Supreme Council. ICG Middle East Report N°70. 15 November 2007

<www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=5158&l=1>,

<www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east__north_africa/iraq_iran_gulf/70_shiite_politics_in_iraq__the_role_of_the_supreme_council.pdf>.

Where Is Iraq Heading? Lessons from Basra. ICG Middle East Report N°67. 25 June 2007

<www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=4914&l=1>, a

<www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east__north_africa/iraq_iran_gulf/67_iraq__lessons_from_basra.pdf>.

In Their Own Words: Reading the Iraqi Insurgency. ICG Middle East Report N°50. 15 February 2006

<www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=3953&l=1>,

<www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east__north_africa/iraq_iran_gulf/50_in_their_own_words_reading_the_iraqi_insurgency.pdf>.

Iran in Iraq: How Much Influence? ICG Middle East Report N°38, 21 March 2005

<www.crisisgroup.org/library/documents/middle_east__north_africa/iraq_iran_gulf/38_iraq_in_iraq_how_much_influence.pdf>.

Institut français des relations internationales (IFRI)

<www.ifri.org>

Therme, Clément: *Declarations de Kouchner sur l'Iran: «L'Iran, première puissance étrangère en Irak».* Le Nouvel Observateur, 5 octobre 2007

<www.ifri.org/files/ITW_CL_THERME_NOUVELOBS_5_10_07.pdf>.

Therme, Clément: *L'alliance irano-arménienne.* Journal of International & Strategic Studies No. 1 du Centre Européen de Recherches Internationales & Stratégiques, 8 avril 2008

<www.ifri.org/files/Moyen_Orient/alliance_irano_armenienne_therme.pdf>.

Medialens

<www.medialens.org>

Iran in Iraq – the Art of Instant Forgetting. Medialens, 21 February 2007

<www.medialens.org/alerts/07/070221_iran_in_iraq.php>

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Policy Paper 5/2008

Irán v Iráku:

Íránský vliv v Iráku a možnost zapojení EU

–

Listopad 2008

The Office of the Director of National Intelligence (ODNI)

<www.dni.gov>

National Intelligence Estimate (declassified version): Prospects for Iraq's Stability: Some Security Progress but Political Reconciliation Elusive. National Intelligence Council, August 2007 <www.dni.gov/press_releases/20070823_release.pdf>.

Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America (PNAS)

<www.pnas.org>

Stern, Roger: *The Iranian petroleum crisis and United States national security.* Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, vol. 104, no. 1, 2 January 2007, s. 377-382 <www.pnas.org/cgi/reprint/0603903104v1>.

U.S. Department of Defense

<www.defenselink.mil>

Measuring Stability and Security in Iraq - June 2008 Report to Congress In accordance with the Department of Defense Appropriations Act 2008 (Section 9010, Public Law 109-289). 13 June 2008 <www.defenselink.mil/pubs/pdfs/Master_16_June_08_%20FINAL_SIGNED%20.pdf>.

United States Institute of Peace

<www.usip.org>

Kemp, Geoffrey: *Iran and Iraq The Shia Connection, Soft Power, and the Nuclear Factor.* Special Report 156, November 2005 <www.usip.org/pubs/specialreports/sr156.pdf>.

The Washington Institute for Near East Policy

<www.washingtoninstitute.org>

Autumn of Decisions: A Critical Moment for American Engagement in the Middle East. Proceedings of the 2007 Weinberg Founders Conference. The Washington Institute for Near East Policy, October 19–21, 2007 <www.washingtoninstitute.org/templateC04.php?CID=287>.

The Washington Post

<www.washingtonpost.org>

Nasr, Vali R.: *Iran on Its Heels - In Tehran's Setbacks, an Opportunity in Iraq.* The Washington Post, s. A19. 19 June 2008 <www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/06/18/AR2008061802632.html#>.

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Policy Paper 5/2008

Irán v Iráku:

Íránský vliv v Iráku a možnost zapojení EU

–

Listopad 2008

O autorech

Nad'a Aliová

Od r. 2006 je studentkou bakalářského oboru Politologie a mezinárodní vztahy na Fakultě sociálních věd UK. Kromě mezinárodní politiky a bezpečnostních studií se zajímá o problematiku Blízkého východu a lidských práv. Již několik let pracuje jako dobrovolník pro organizaci Člověk v tísni.

Jan Kužvart

Od r. 2006 studuje bakalářský obor Politologie a mezinárodní vztahy na Fakultě sociálních věd UK. Od r. 2006 je členem Společnosti česko-arabské. Od r. 2007 studuje magisterský dvouobor arabistika-historie na Filozofické fakultě UK. Od roku 2008 studium Robinson-Martin Security Scholars Program (RMSSP) na Pražském institutu bezpečnostních studií (PSSI). Od léta 2008 je členem Blízkovýchodního programu Asociace pro mezinárodní otázky.